

Ruszték-féle erre vonatkozó törvényjavaslatot és a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara „A kultúradó reformja” c. fölterjesztését.

Nevelésügyi Szemle. III. évf. 2. szám.

Schneller István neveléstudományi egyetemi tanárt búcsúztatja Imre Sándor szavaival. Nekrológját Kemény Gábor írta.

Wagner Ferenc tanulságos cikke: *Kultúrfeladataink a Felvidéken*. Megállapítja ismét, hogy van „felvidéki szellemiség”. A természettudományi és szociológiai érdeklődés erősen kifejezett a történetiség rovására. Az iskolákat nem kell számban gyarapítani, de a magyar nyelvet jogaiba vissza kell helyezni. Átképző tanfolyamok szervezése szükséges a tanítóság részére. A népművelést is közelebb kell hozni az anyaországéhoz. A kétféle magyarságnak, bár különböző úton, közelednie kell egymáshoz.

Járay Imre egy felügyelői értekezleten elhangzott előadása: *A középiskolai tanár, tanuló és a társadalom*. Első részében a társadalomnak a tanulóra való hatását és követelményeit említi fel, a második a tanár és a társadalom egymáshoz való viszonyát vizsgálja. A közönségnek követelményei vannak a tanárral szemben, tehát méltányos, hogy ez a közönség teljesítse kötelességeit a tanárral szemben is.

Aldobolyi Nagy Miklós: *a katonai szellemű iskolai nevelésről* ír. A nemzeti érzés ismét virágzását éli. Ezzel kapcsolatban a militarizmus nemcsak a folyóiratokat és mindennapi sajtót járja át, hanem az élet minden viszonylatát. Ez a nemzeti érzésből fakadó katonai szellem jogos követelményekkel lép fel a nevelés terén is. Bár az iskola és a tanár nem mindenható a nevelés terén, de minden erejével törnie kell a cél felé. A katonai szellem nevelésére elsőrendűen alkalmasak a történelem, földrajz és magyar irodalom, de szolgálhatja minden más tárgy is. A torna pedig az a tárgy, amely mindjobban katonai előkészítővé válik. Az iskolai élet külső formáiban is érvényesülhetne egészséges katonai rendszer, „laktanyai rend”. Kiemeli, hogy tényleges és lelki fegyvereink erősítése nem azt a célt szolgálja, hogy másokét elraboljuk, hanem hogy a magunkét megvédjük!

Soós Paula cikkét, „*Stereometrikus szemléltetési lehetőségek a tanításban*”, előadásban is hallgattuk. Nagy érdeklődést keltett az érdekes előadás a térbeli látásról. A térbeli szemlélet fontossága követelte meg a testek, testhálózatok készítését. Az olvasó és általános megoldást a térmozi nyomán találták meg a németek. A törékeny drótvázak helyett ezek stereoszkópikus (kettős) fényképét állították elő elsőben, amelyet két féllencséből készített stereoszkópon keresztül kellett nézni. Ennél olcsóbb megoldás a két kiegészítő színben, piros és zöldben készített és egymásra nyomott képnek olyan szemüvegen való nézése, amelynek egyik üvege (celluloidja) zöld, másik piros. Az így látott fekete színű, szemünk által egyesített kép teljes térbenyomást kelt. Ezek a képek mértani úton megszerkeszthetők, sokszorosíthatók, s a hozzávaló szemüveg rendkívül olcsó. Nagy előnye ennél fogva, hogy minden tanuló beszerezheti és nemcsak egyszer láthatja a szertárból kiásott drága modelleken. Bebizonyította az előadó, hogy aki egyszer ilyen képet lát, megdöbben a kísérteties jelenségen.

Kispál Magdolna a finn népiskolát ismerteti.

A folyóirat irodalmi ismertetője méltatja Deák Gyula könyvét: *Feljegyzések a polgári iskola és a tanárogyesületek múltjából. Udvarhelyi Károlynak: Magyarország földrajza az iskolában és szülőföldismertetés c. könyvét ismerteti és bírálja az Ismertető. Sőt a folyóirat következő számában is foglalkozik vele ismertetése során egyik kitűnő szakember. Ez a kétszeres ismertetés és bírálat, a kevés módosítást és javítást kívánó megjegyzések mellett, mutatja, hogy a könyv polgári iskolai körökön kívül is nagy figyelmet keltett.*

A folyóirat 3. számában *Pápp János a nevelői lélek belső tragikumát* tárja fel. Sok tragikus vonás van a nevelői ténykedésben: nevelő lett, hiábavaló munkát végez, kérdéses, nevelhető-e az ember? Ebben a cikkében csak azt vizsgálja, szeretik-e növendékei a tanárt, mint ő szereti azokat, ha jó tanár és mindnyájan szeretik-e? Mindnyájan soha! Vannak, akik félnek tőle, akik közömbösek iránta. De félnek tőle még azok is, akik szeretik őt. Mert hiszen velük szemben is nemcsak szeretetét, de igazságérzetét is kénytelen volt érvényesíteni a tanár. Ez az érvényesítés pedig az egyik félre kellemtelen érzelmekkel jár.

Járay Vilmos előbbi számban közölt előadásának második részét olvassuk. Miként hat a társadalom a középiskolák alapítására. A társadalom hatással van az iskola nevelési oktatási céljára és tananyagára is. A társadalomnak segítenie kell az iskolát céljaiban.

Berg Pál „*Modern nyelvtanítás hanglemez segítségével*” c. tanulmányának második, befejező részét közli. Az előbeszéd tanításában a hangkiejtés, a hangsúly és mondat súly, valamint a hanghordozás elsajátításában igen hasznos a hanglemez. Majd vázolja, miként lehet hanglemezek segítségével a tanítást felépíteni. Időnkint az idegen nyelvi dalok betanításában igen nagy segítség a lemez.

Kemény Gábor a *nagytarcsai Tessedik Népfőiskola* megalakításának körülményeit és az iskola céljait ismerteti.

A tanárság társadalmi helyzetének súlytalanságát panaszolja két cikk: „A tanárság szervezetlensége” és „A tanári kamaráról”.

Pedagógiai Szeminárium. 1939. évi 5. szám.

Bognár Gyula gondolatokat közöl a *Felvidék irodalmának tanításáról*. Két vezető szempont: mit jelentett irodalmi életünkben a Felvidék, és a jövőben mit várhatunk a visszatért Felvidéktől? A Felvidék irodalmi gazdagsága kitűnik az írók születési, iskolázási, működési helyéről készített térkép alapján (Kármán, Madách, Mikszáth, stb.). Hasznos a korok szerint való áttekintés is. Sokat köszönhet a magyar irodalmi nyelv is a Felvidéknek. Legfontosabb az irodalmon keresztül a felvidéki szellem megismertetése. Embertípusok és tájak jelennek meg az irodalmon keresztül. A cseh megszállás húsz esztendeje alatt átélt szenvedések bizonyára megihletik költőinket és íróinkat.

Farkas László történelmi számjátékokat ismertet. A történelem évszámainak tudása még nem történelemtudás, de szükség van rájuk. Megjegyzésük az emlékezetet ugyancsak próbára teszi. Különböző fogásokkal, szám-